Total Pages—4

UG/II/SANS/H/IV/17(New)

2017

SANSKRIT

[Honours]

PAPER – IV

Full Marks : 90

Time : 4 hours

The figures in the right hand margin indicate marks

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable

Illustrate the answers wherever necessary

[NEW SYLLABUS]

1. काव्यालंकारसूत्रवृत्त्यनुसारं कवयः कतिविधाः ? ते कीदृशं वैशिष्ट्यमादधन्ते वैशद्येनालोच्यताम् । 10

अथवा

काव्यालंकारसूत्रवृत्तेः प्रथममधिकरणमधिकृत्य काव्यस्य प्रयोजनीयता प्रतिपादनीया ।

(Turn Over)

2. सुरगिरा देवनागर्या च व्याख्या कार्या (एकमाश्रित्य) — 1 × 5

(*i*) काव्यं ग्राह्यमलंकारात्

(*ii*) न शास्त्रमद्रव्येष्वर्थवत् ।

3. सोदाहरणम् अलंकारद्वयस्य लक्षणं प्रतिपादनीयं सुरगिरा देवनागर्या च — 5 × 2

उत्प्रेक्षा, दृष्टान्तः, विभावना, समासोक्तिः ।

4. यथेच्छम् एकतरस्य अलंकारो निर्णीयताम् (सुरगिरा देवनागर्या च) — 1 × 4

(*i*) पादाहतं यदुत्थाय मूर्धानमधिरोहति ।
स्वस्थादेवापमानेऽपि देहिनस्तद् वरं रजः ।।

(*ii*) न तज्जलं यन्न सुचारु पङ्कजम्
न पङ्कजं तद् यदलीनषट्पदम् ।
न षट्पदोऽसौ न जुगुञ्ज यः कलं
न गुञ्जितं तन्न जहार यन्मनः ।।

5. उभयोर्मध्ये पार्थक्यं निरूप्यताम् — 6 × 1

(*i*) उपमा–रूपकयोः ।

अथवा

(*ii*) दीपक–तुल्ययोगितयोः ।

6. अधोलिखितेषु प्रश्नद्वयं समाधेयम् — 12 × 2

(*i*) संस्कृतसाहित्ये रामायणस्य प्रभावः आलोच्यताम् ।

(*ii*) पुराणानां मुख्यं वैशिष्ट्यं किम् ? कति महापुराणानि ? कानि च तानि ? तेषां कयोश्चिद् द्वयोः विषयवस्तु उपस्थाप्यताम् ।

(*iii*) का तावत् भाससमस्या ? भासनाटकानां विवरणं प्रदेयम् ।

(*iv*) ध्रुपदीसंस्कृतसाहित्ये गीतिकाव्यस्य वैशिष्ट्यं वैशद्येन उपस्थाप्यताम् ।

7. अधोलिखितानां त्रयाणां विषयाणामुपरि टीका कार्या — 5×3

वाणभट्टः, प्रबोधचन्द्रोदयम्, उत्तररामचरितम्, मुद्राराक्षसम्, सुबन्धुः ।

8. अधोलिखितेषु प्रश्नषट्कं सुरगिरा देवनागर्या च समाधेयम् — 1×6

(*i*) रामायणे कति काण्डानि सन्ति ?

(*ii*) महाभारतस्य भिन्ननामानि कानि सन्ति ?

(*iii*) श्रव्यकाव्यं कतिविधम् ?

(*iv*) मल्लिनाथेन सम्पादिता रघुवंशस्य टीका का भवति ?

(*v*) नैषधचरितस्य मुख्यरसः कोऽस्ति ?

(*vi*) 'मेघदूतम्' केन छन्दसा विरचितम् ?

(*vii*) 'कुमारपालचरितम्' केन रचितम् ?

(*viii*) भागवतपुराणे कति स्कन्धाः वर्तन्ते ?

9. अधोलिखितेषु दश प्रश्नाः सुरगिरा देवनागर्या च समाधेयाः — 1×10

(*i*) विश्वेश्वरविद्याभूषणस्य चाणक्यजीवनाश्रितं रूपकं किमस्ति ?

(*ii*) यतीन्द्रविमलस्य कस्मिन् रूपके रवीन्द्रनाथस्य शैशव-जीवनम् आलोचितम् ।

(*iii*) 'सुभाषसुभाषम्' इति रूपकस्य वस्तुविषयः कः भवति ?

(*iv*) 'रामचरितमानसम्' इति रूपकं कया विरचितम् ?

(*v*) तुलसीदासः कः आसीत् ?

(*vi*) सिद्धेश्वरचट्टोपाध्यायस्य 'अथ किम्' रूपकस्य विषयः कोऽस्ति ?

(*vii*) कस्मिन् वर्षे नित्यानन्दस्मृतितीर्थः भारतवर्षस्य राष्ट्रपतिना पुरस्कृतः अभवत् ।

(*viii*) ध्यानेशनारायणचक्रवर्त्ती कः आसीत् ?

(*ix*) सीतानाथ-आचार्यस्य मुख्याः रचनाः काः सन्ति : ?

(*x*) पञ्चाननानन्दपञ्चतीर्थस्य रचितं साहित्यं किमस्ति ?

(*xi*) पण्डितनिरञ्जनस्वरूपब्रह्मचारिणा रचितः ग्रन्थः कः अस्ति ?

(*xii*) पण्डितप्रवरेण वङ्किमचन्द्रपण्डामहोदयेन रचितौ ग्रन्थौ कौ स्तः ?